Evropski parlament
2024-2029

Odbor za pravice žensk in enakost spolov

2024/2030(DEC)

21.2.2025

MNENJE

Odbora za pravice žensk in enakost spolov

za Odbor za proračunski nadzor

o razrešnici glede izvrševanja proračuna agencij Evropske unije za proračunsko leto 2023
(2024/2030(DEC))

Pripravljavka mnenja: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

MNENJE

Odbor za pravice žensk in enakost spolov poziva Odbor za proračunski nadzor kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje:

A. ker člen 8 PDEU določa, da si Unija prizadeva odpraviti neenakosti in spodbujati enakost spolov v vseh svojih dejavnostih, s čimer v bistvu uvaja vključevanje načela enakosti spolov; ker je treba enakost spolov vključiti v vse politike in dejavnosti EU, tudi z upoštevanjem vidika spola pri pripravi proračuna v vseh fazah proračunskega postopka; ker je enakost temeljna pravica po Lizbonski pogodbi in prednostna naloga Unije, doseganje enakosti spolov pa je ključnega pomena za spoštovanje teh pravic; ker ima Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE) osrednjo vlogo pri podpiranju institucij Unije in držav članic pri doseganju tega cilja; ker je njegov cilj spodbujati enakost spolov, tudi z vključevanjem načela enakosti spolov v vse politike EU, kar se je izkazalo za bistveno in učinkovito; zato poudarja, da mu je treba za izpolnjevanje njegovih nalog priskrbeti zadostne in stabilne finančne in človeške vire;

B. ker je bil inštitut ustanovljen zato, da bi prispeval k spodbujanju enakosti spolov v Uniji in jo krepil, tudi z vključevanjem načela enakosti spolov v vse politike Unije in državne politike, oblikovane na njihovi osnovi, se boril proti diskriminaciji na podlagi spola ter ozaveščal državljane Unije o enakosti spolov;

C. ker je osrednje poslanstvo inštituta osredotočeno na doseganje enakosti spolov v EU z izvajanjem raziskav, zbiranjem in sporočanjem podatkov ter razvojem metod za izboljšanje statistike in zbiranja podatkov, merjenjem stanja na področju enakosti spolov na ravni EU in držav članic, razvojem metodoloških orodij in tehnično podporo za vključevanje načela enakosti spolov ter sodelovanjem z institucijami EU, državami članicami, agencijami EU, mednarodnimi organizacijami, akademskimi krogi, civilno družbo in drugimi deležniki;

D. ker je indeks enakosti spolov za EU v letu 2023 prvič presegel 70 točk, kar kaže na skromno rast, in sicer za 1,6 točke od leta 2022; ker je to povečanje skupnega indeksa EU največje medletno povečanje od prve izdaje indeksa leta 2013; ker nekatera področja kažejo znake nazadovanja, zlasti v ekonomski in dohodkovni metriki;

E. ker je bilo delo inštituta v letu 2023 osredotočeno na dve tematski prednostni nalogi, in sicer evropski zeleni dogovor in nasilje na podlagi spola; ker krize povečujejo ranljivost žensk in njihovo izpostavljenost nasilju, saj povečujejo obstoječe strukturne neenakosti in zaostrujejo vse vrste nasilja na podlagi spola, vključno s fizičnim, spolnim in psihološkim; ker so vključevanje načela enakosti spolov, upoštevanje vidika spola in raziskovanje učinka politik na ženske ključni vidiki doseganja enakosti spolov; ker so ženske premalo zastopane na vodilnih položajih v podnebni politiki, kjer moški še vedno zasedajo 67 % odločevalskih vlog; ker je inštitut poudaril tudi, da so ženske premalo zastopane pri ustvarjanju in razvoju čistih inovacij; ker ima to dodano vrednost za oblikovanje evropskih politik;

F. ker so na enakost spolov v Uniji še posebej vplivale posledice ruske vojaške agresije

proti Ukrajini, kriza življenjskih stroškov, ki je nesorazmerno prizadela ženske, ter nazadovanje pri enakosti spolov in pravicah žensk; ker to dodatno poglablja neenakosti; ker se je inštitut osredotočil tudi na nasilje na podlagi spola, saj je pripravil raziskavo o tej temi za celotno EU, da bi zapolnil 10-letno podatkovno vrzel o razširjenosti nasilja nad ženskami v EU; ker si prizadeva poiskati dokaze o nasilju na podlagi spola, ki bi bili lahko EU in državam članicam (in širše) v pomoč v prizadevanjih za izkoreninjenje vseh oblik nasilja;

G. ker agencije EU, kot je inštitut, prispevajo k izvajanju politik EU in si prizadevajo za razvoj bolj trajnostne, vključujoče in konkurenčne Evrope v korist vseh državljanov EU; ker so te agencije decentralizirane in s tem neodvisne pri oblikovanju svojih delovnih programov;

1. poudarja, da so se v zadnjem desetletju povečale gospodarske, socialne in delovne neenakosti ter neenakosti med spoloma v državah članicah in med njimi; opozarja na pomembno vlogo, ki jo ima inštitut pri razumevanju in obravnavanju obsega in vzrokov neenakosti spolov v EU; ugotavlja, da je stopnja izvrševanja proračuna inštituta kljub stalnemu pomanjkanju uslužbencev še vedno visoka, saj so obveznosti v letu 2023 dosegle stopnjo do 98 %, plačila pa 83 %; čestita inštitutu, da je izpolnil 92,76 % ciljev iz svojega delovnega programa; ugotavlja, da je bil indeks enakosti spolov za leto 2023 osredotočen na to, kako zeleni prehod vpliva na razlike med spoloma in obratno, zlasti v sektorjih, kot so energetika, inovacije na področju zelene tehnologije in promet, ter pozdravlja pobude inštituta, da bi ta pojav pojasnil;

2. ugotavlja, da je bil inštitut ustanovljen kot center znanja EU o enakosti spolov, ki naj bi izvajal neodvisne raziskave in izmenjavo dobre prakse za odpravo diskriminacije na podlagi spola ter združeval raziskave, podatke in orodja v pomoč EU in državam članicam pri oblikovanju vključujočih politik, ki naj bi preoblikovale vidik spola, in pri vključevanju enakosti spolov v vse njihove politike; poudarja, da mora Unija nujno doseči napredek na področju enakosti spolov glede na sedanje krizne okoliščine, in sicer podnebno krizo, vojne, nazadovanje na področju enakosti spolov, protidemokratična gibanja in razširjeno nasilje na podlagi spola; poudarja, da na nazadovanje in nasilje na podlagi spola ni mogoče odgovoriti ločeno od odpravljanja ekonomskih in socialnih neenakosti; poziva inštitut, naj se prednostno loti raziskav in priporočil v zvezi z zmanjšanjem razlik v plačilu med spoloma, boljšimi možnostmi žensk za zaposlitev na kakovostnih delovnih mestih in njihovo ekonomsko neodvisnostjo, saj je to temelj njegovega poslanstva; v zvezi s tem ugotavlja, da je razlika v plačah med spoloma v EU 13 %, razlika v pokojninah pa 29 %, kar vpliva na družbeno blaginjo žensk; ugotavlja, da se ženske v EU soočajo tudi z grožnjami svojim temeljnim pravicam in telesni avtonomiji, saj še vedno prihaja do napadov na spolno in reproduktivno zdravje in pravice, vključno s pravico do splava; ponovno poudarja, da na ženske nesorazmerno vplivajo tudi podnebne krize ter vojne in konflikti;

3. priznava, da je inštitut zelo uspešen pri pripravi ukrepov in komunikacijskih kampanj o enakosti spolov, in poudarja, da ima pomembno vlogo pri ozaveščanju;

4. poudarja, da je treba nadaljevati ukrepe za vključevanje načela enakosti spolov, ki niso dosegli 100-odstotne stopnje uspešnosti, zlasti če se je to zgodilo iz postopkovnih razlogov;

5. opozarja na pomembno raziskavo inštituta, ki kaže, kako je nasilje posledica neenakosti, ki prizadenejo vse ženske, vendar so nekatere skupine žensk bolj izpostavljene nasilju, na primer invalidke; poziva inštitut, naj še izpopolni svoje delo v zvezi s to perečo temo;

6. ugotavlja, da inštitut nasilje nad ženskami že obravnava kot eno najhujših kršitev človekovih pravic v družbah;

7. se strinja z raziskavami inštituta, da so invalidne ženske in dekleta pogosto izpostavljene večjemu tveganju prometne revščine zaradi premajhne cenovne dostopnosti, razpoložljivosti in dostopnosti prevoza;

8. pozdravlja poudarke o enakosti spolov, ki jih pripravlja inštitut in v katerih je Hrvaško in Grčijo izpostavil kot državi z največjim deležem žensk med raziskovalci in inovatorji v podjetjih za oskrbo z električno energijo, plinom in vodo; ugotavlja, da imajo te informacije dodano vrednost v prizadevanjih za enakost spolov na energetskem trgu;

9. ugotavlja, da je 8,5-odstotno povečanje stroškov zaposlenih inštituta mogoče pripisati še vedno visoki stopnji inflacije in 2,7-odstotni indeksaciji plač ter da je povprečno število zaposlenih ostalo 45; ugotavlja, da sta bila na podlagi sporazuma o prispevku iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) z generalnim direktoratom Komisije za sosedstvo in širitvena pogajanja zaposlena in financirana dva pogodbena uslužbenca; ugotavlja, da je v členu 6 Uredbe (ES) št. 1922/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o ustanovitvi Evropskega inštituta za enakost spolov zapisano, da naj bi inštitut deloval neodvisno in v interesu javnosti; želi spomniti, da je naloga inštituta zbirati, analizirati in razširjati informacije o enakosti spolov, pa tudi razvijati, analizirati, ocenjevati in razširjati metodološka orodja ter tako podpirati vključevanje načela enakosti spolov v vse politike Unije in iz njih izhajajoče nacionalne politike; priznava, da ima inštitut še vedno premalo zaposlenih, kar je razvidno iz ugotovitev druge zunanje ocene; poziva, naj se mu dodelijo potrebni proračunski in kadrovski viri, da bo lahko izpolnjeval svoje naloge, med drugim odgovarjal na vse pogostejše nujne zahteve ter zahteve za tehnično pomoč in njegove storitve;

10. opominja, da je bil inštitut ustanovljen, da bi evropskim institucijam in državam članicam pomagal pri vključevanju načela enakosti spolov v vse njihove politike in se boril proti diskriminaciji na podlagi spola s posodobljenimi študijami ter tako pomembno prispeval k resnični enakosti spolov;

11. pozdravlja sodelovanje med inštitutom in Odborom za pravice žensk in enakost spolov (FEMM), zlasti prispevek inštituta k prizadevanjem odbora v zvezi z nasiljem na podlagi spola, usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, razlikami v plačah in pokojninah med spoloma, vplivom kriz na ženske, vključevanjem načela enakosti spolov in pripravo proračuna; odločno podpira delo inštituta, ki odboru omogoča, da ustrezno opravlja svoje naloge; ugotavlja, kako pomembno je, da so na voljo zanesljivi podatki, razčlenjeni po spolu, da se omogoči oblikovanje politik na podlagi dokazov; ugotavlja, da lahko inštitut vsem odborom Evropskega parlamenta in drugim agencijam EU zagotovi pomemben prispevek za boljše vključevanje načela enakosti spolov v vse politike in ukrepe EU; poziva inštitut, naj pri raziskavah in oblikovanju politik upošteva presečni okvir za odziv na zaostreno socialno in gospodarsko prikrajšanost, s katero se

soočajo ženske iz marginaliziranih skupin, med drugim nebelke, migranti, invalidi in osebe LGBTIQA+; poudarja, da je pomembno zbirati razčlenjene podatke za razvoj ciljno usmerjenih rešitev za te skupine;

12. na osnovi razpoložljivih podatkov meni, da se direktorici Evropskega inštituta za enakost spolov lahko podeli razrešnica glede izvrševanja proračuna inštituta za proračunsko leto 2023.

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVKA MNENJA PREJELA PRISPEVKE

Predsednica v vlogi pravljavke mnenja kot izključno pristojna izjavlja, da ni prejela nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	18.2.2025
Izid končnega glasovanja	+: 27 –: 10 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kundura (Elena Kountoura), Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Elena Donazzan, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Poslanci iz člena 216(7) Poslovnika, navzoči pri končnem glasovanju	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreu (Nikos Papandreou)

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

27	+
PPE	Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreu (Nikos Papandreou), Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kundura (Elena Kountoura), Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Uporabljeni znaki:
+ : za
- : proti
0 : vzdržani